

مسافران باید قبل از

سفر به هر کشوری با

قوانین عمومی آنجا

آشنا شوند و بدانند

چه رفتار و اعمالی در

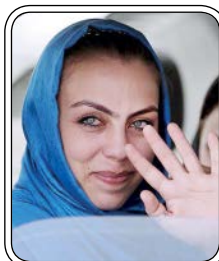
آن کشور جرم است

تا ناخواسته گرفتار

زندان نشوند

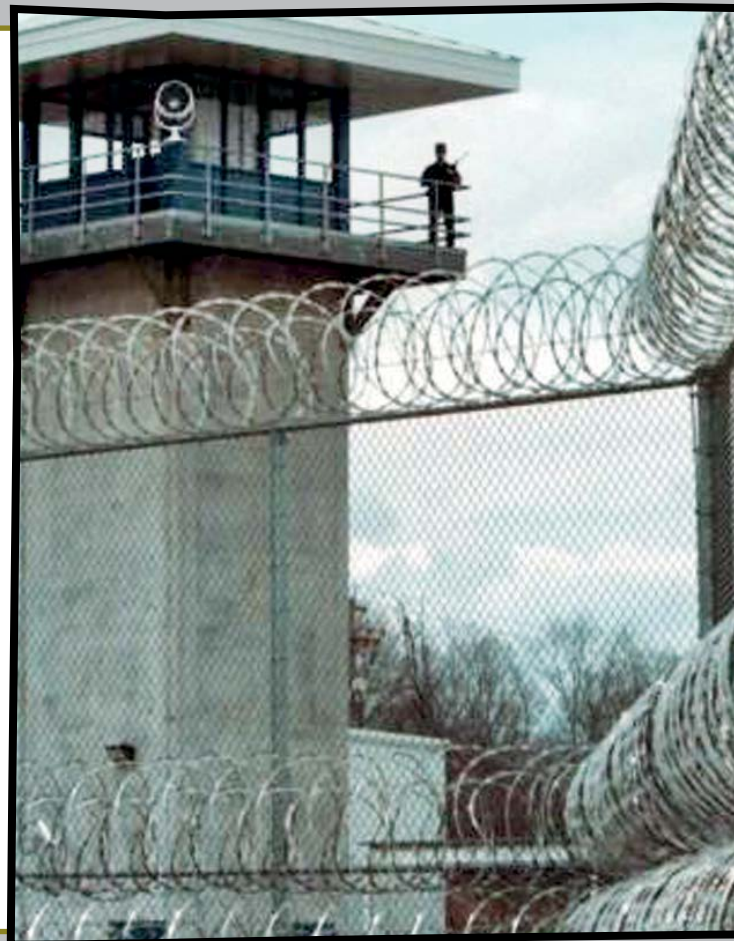

مسافری از هند

قبل از این که با ماجرای پرمزوراز زندگی اش به ایران بیاید، خیلی ها در مورد او صحبت می کردند. نامش نرگس کلباسی است. دختری خندان با لهجه ای متفاوت که به دلیل زندگی طولانی مدت در خارج از کشور پیدا کرده بود. نرگس متولد سال ۶۷ است و در اصفهان به دنیا آمد. پدر و مادرش را پس از مدتی از دست داد و برای ادامه زندگی به انگلستان رفت. در انگلیس به دلیل مشکلات مالی در مغازه لباس فروشی، پمپ بنزین و سوپرمارکت کار می کرد. با این که خودش

هم یتیم بود اما همیشه به کسانی فکر می کرد که مثل خودش بودند و پدر و مادر نداشتند. او تصمیم گرفت به قول خودش برود و به این بچه ها در بدترین و بدبخت ترین نقطه دنیا کمک کند. او با ۱۶ هزار دلاری که از پدرش به ارث برده بود به هند رفت. به گفته نرگس، هندوها عقاید عجیبی دارند و می گویند بچه های معلول یا نابینا حتما در زندگی قبلی شان آدم خوبی نبوده اند که با نقص جسمی به دنیا آمده اند. نرگس به آنها نزدیک شد، اما او را قبول نکردند. انگار که به قول نرگس به زندگی در بدبختی عادت کرده بودند. تلاش زیادی کرد اما در نهایت با همین گروه از آدم ها درگیر مشکلات جدی شد و به اتهام قتل غیر عمد یک کودک پای میز محاکمه قرار گرفت. از انگلیس درخواست کمک کرد، اما به آن توجهی نشد. از کنسولگری ایران در هند با نرگس تماس گرفتند و همیشه در دادگاه ها کنار او بودند. در نهایت و پس از کش و قوس های فراوان، او در مارس ۲۰۱۷ و با حکم دادگاه تجدیدنظر در شهر رایا گادا، از تمام اتهاماتی که به او وارد شده بود، تبرئه و بی گناه شناخته شد. او سپس به ایران آمد و همچنان به کمک ها و خدمات بشردوستانه خود ادامه داد. یکی از کارهای او در ایران، کمک رسانی به زلزله زدگان کرمانشاه بود که بازتاب گسترده ای در شبکه های مجازی داشت و بسیاری از مردم نیز او را همراهی کردند.

بهروز در چنگ باند یاکوزا

یکی دیگر از معروف ترین ماجراهای مربوط به اسارت ایرانی ها در زندان های خارج از کشور، مربوط به بهروز است که در جوانی و برای تجارت فرش، ایران را به مقصد ژاپن ترک کرد. اوضاع خوب بود تا این که دولت ژاپن به باند یاکوزاها شبیخون زد. آن زمان دولت ژاپن روی مهاجران حساس بود و بهروز هم یکی از آنها بود. بهروز سال ۱۹۹۵ در عملیات بازداشت یاکوزاها دستگیر شد و او را به اتهام واهی نگهداری مواد مخدر به مدت ۱۱ سال در زندان شکنجه کردند. نشانی خانه اش را به پلیس ژاپن داد تا خودشان گذرنامه او را ببینند، اما آنها با خبر جاسازی مواد مخدر نزد او برگشتند. بهروز حیرت زده از این اتفاق بود، اما بعد از مدتی مشخص شد پلیس نشانی خانه او را اشتباه رفته بود. پلیس اهمیتی به اشتباه خود نداد و بهروز را همچنان سال ها پشت میله های زندان نگاه داشت.

دست بهروز از همه جا کوتاه بود. نه وکیل داشت و نه راه های قانونی را بلد بود. در مدتی که زندانی بود، به شدت شکنجه شد: «در غذای زندانیان داروهایی می ریختند که یک بار مقدار این دارو در غذای من بیش از حد بود تا جایی که فاصله ای با مرگ نداشتم، اما خدا را شکر نجات پیدا کردم. یک بار دیگر نیز دستم شکسته بود، اما آنها هیچ اقدامی برای مداوایم نکردند. چهار ماه بعد از شکستن دستم یادشان افتاد که مرا باید دکتر می بردند و آن زمان بود که به بیمارستان فرستاده شدم.»

کشتی گیر سابق به پدر و مادرش نامه می نوشت، غافل از این که هرگز نامه ها طبق خواسته مسؤولان زندان به دست آنها نرسید. ۱۱ سال از بهترین سال های زندگی بهروز پشت میله های زندان ژاپن گذشت. تا این که بالاخره دادگاه او برگزار و تبرئه شد. بهروز سال ۸۵ به ایران برگشت اما همیشه به ۱۱ سال عمری فکر می کرد که در زندان ژاپن خاکستر شده بود. سال ۸۵ وکیل گرفت و از دولت ژاپن به دلیل نقض حقوق بشر شکایت کرد.

آموزش حقوقی قبل از سفر خارجی

دکتر آرش
حقیقت فرد
حقوقدان

دستگیری برخی اتباع ایرانی در کشورهای خارجی تابع چند علت است. یک علت آن، ناآگاهی افراد از قوانین سایر کشورهاست. متأسفانه، بحث حقوق تطبیقی در سطح دانشگاه که خودم آن را تدریس می کنم، خیلی جدی گرفته نمی شود و این مساله را به وضوح می بینم که برخی اهمیتی به آن نمی دهند. حتی متخصصان حقوقی ما نیز از نظام حقوقی سایر کشورها، اطلاعات چندانی ندارند و بر همین اساس، ناآگاهی از قوانین بسیار مضر است.

این در حالی است که در سایر کشورها، وقتی فرد تصمیم می گیرد به کشور دیگری سفر کند، پروتکل هایی در اختیار او قرار می گیرد که با مطالعه آنها، از قوانین پایه کشوری که قصد سفر به آن دارد، مطلع می شود. ما موارد متعددی داشتیم که اتباع ایرانی در سفر به کشورهای حاشیه خلیج فارس مانند امارات و عربستان به دلیل داشتن قرص مسکن که در داخل ایران برای استفاده از آن نسخه داشتند، متهم به حبس شدند. در برخی کشورهای اروپایی، انجام برخی مراودات و تراکنش های مالی از نظر آن کشور می تواند مصداق پولشویی تلقی شده و برای فرد ایرانی مشکل ساز شود. در بعضی کشورهای جنوب شرقی آسیا نیز انجام برخی اقدامات در زمینه بحث های مالی ممکن است باعث بروز مسائلی برای فرد شود.

علت دوم دستگیری افراد در برخی کشورهای خارجی، فقر و احتیاج به کسب درآمد از هر راهی است. برخی ایرانی ها که اغلب پناهنده هستند، برای گذران زندگی خود ناچار به انجام کارهای سیاه و در واقع ورود به فعالیت های مجرمانه مانند انتقال مواد مخدر یا پولشویی هستند. یک سری از این اقدامات آگاهانه و بعضی دیگر به دلیل کافی نبودن آگاهی صورت می گیرد. حتی دیده شده که برخی افراد در لپ تاپ های خود برنامه هایی داشته اند که براساس قوانین کشورهای مقصد، داشتن چنین برنامه هایی جرم بوده و مشمول ارتکاب جرم شده اند.

بحث مهمی که باید به آن توجه داشت، ضعف دستگاه های نظارتی کشورمان است. به طور مثال در بحث صیادی، بسیار با این مساله مواجه هستیم که یا ماهیگیران مایا صیادان همسایه به طور اشتباهی وارد آب های مرزی یکدیگر می شوند. در چنین شرایطی، بسیاری از کشورها با امضای تفاهم نامه به این نقطه رسیده اند که در صورت اثبات بی گناهی صیادان و نداشتن سوءنیت، مراحل بازداشت و زندانی بودن به سرعت طی و آزاد شوند. از مدت ها پیش بحث امضای این تفاهم نامه نیز در کشور ما مطرح است، اما این که چرا هنوز نهایی نشده، موضوعی است که باید بررسی شود. اگر چنین تفاهم نامه ای وجود داشته باشد، در صورت بازداشت صیادان، آزادی به سرعت اتفاق می افتد و دستمایه مسائل سیاسی نمی شود.

برای این که اتباع ایرانی در کشورهای خارجی دچار مشکل نشوند، باید قوانین به آنها آموزش داده شود. بنابراین، مهم ترین بحث آموزش است. به طور مثال ویزای برخی دولت ها به نحوی است که بسیاری از کشورها، اتباع آنها را بدون ارائه ویزا پذیرش می کنند. در واقع، این افراد تحت آموزش هایی قرار گرفته اند که براساس آن می دانند، مجاز به انجام چه کارهایی هستند و چه کارهایی نمی توانند انجام دهند. در مورد ایران، به اتباع کشورهای اروپایی و آمریکایی رعایت قوانین مذهبی ما آموزش داده و به آنها گفته شده است که در رستوران نباید نوشیدنی الکلی سفارش دهند یا مجاز به انجام برخی اعمال در ملاعام نیستند. برای آموزش این نکات مهم، باید حقوق دانانی در اختیار داشته باشیم که نظام های حقوقی سایر کشورها را بدانند یا اطلاعاتی در مورد آن داشته باشند تا بتوانند آموزش دهند. یکی از اقدامات مفیدی که می توان در همین راستا انجام داد، چاپ کتابچه هایی توسط معاونت پیشگیری از جرم قوه قضاییه است. این کتابچه ها از طریق آژانس های هواپیمایی در اختیار مسافران قرار می گیرد تا اطلاعات لازم را در مورد قوانین کشور مقصد کسب کنند.

هشدار
مهم